

היום נלמד בעזרת ה':

חגיגה דף כה

(בעמוד הקודם)

משנה: המשנה מביאה דברים בהם התרומה יותר חמורה מקודש:

ביהודה נאמנים עמי הארץ על טהרת יין ושמן של קודש בכל ימות השנה. ביאור: אם הם הקדישום למזבח בזמן שעושים את היין בגת ואת השמן בבית הבד (= שאז הם נאמנים לעשותם בטהרה כדלקמן), הרי הם נאמנים לשמור טהרתם כל ימות השנה.

ובזמן שעושים את היין בגת ואת השמן בבית הבד שאז כולם מטהרים את כליהם, הם נאמנים אף על התרומה.

עבר זמן הגיתות והבדים, והביא עם הארץ לכהן (= כהן חבר) חבית של יין תרומה, לא יקבל ממנו, לפי שלאחר זמן הגיתות והבדים אין עם הארץ נאמן על טהרתם, אבל עם הארץ יכול לשמור אותה אצלו לזמן הגיתות והבדים הבא, ואז יביא אותה לכהן.

ואם אמר עם הארץ לכהן הכנסתי לתוך חבית התרומה רביעית לוג שמן של קודש, הרי הוא נאמן על טהרת כל החבית, שמתוך שנאמן על הקודש שבתוכה נאמן אף על התרומה שבתוכה.

כדי יין ושמן המדומעות: כלומר שמעורב בהם חולין ותרומה, נאמנים עליהם עמי הארץ שהם טהורים בשעת הגיתות והבדים וכן שבעים יום לפני כן, שאז כבר מתחילים לטהר את הכלים.

גמרא: דווקא ביהודה נאמנים עמי הארץ על טהרת יין ושמן של קודש אבל לא בגליל, משום שרצועה של ארץ העמים מפסיקה בין גליל ליהודה, וירושלים נמצאת ביהודה, ונמצא שאי אפשר להביא מהגליל לירושלים בטהרה (ואפילו משל חברים), לפי שחכמים גזרו טומאה על ארץ העמים.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

קושיא: שבני הגליל יביאו את הכדי יין ושמן בתוך שידה (= ארגז עץ המחובר לעגלה) / תיבה מעץ / מגדל (= ארון מעץ) שהם נחשבים ל'אהל' החוצץ מפני הטומאה?

תירוץ: משנתנו היא כדעת רבי הסובר ש'אהל זרוק' כלומר אהל שמטלטלים אותו אינו נחשב ל'אהל', וממילא אינו חוצץ מפני הטומאה.

שוני: התנאים שונים שאין קודש ניצל מטומאה ע"י צמיד פתיל.

חטאת: אפר פרה אדומה. **מים שאינן מקודשין**: שעדיין לא נתנו לתוכם את אפר הפרה.

קושיא: והרי עולא אמר - 'החברים שבגליל מטהרים את היין והשמן שלהם למזבח', ואם רצועה של ארץ העמים מפסיקה מדוע הם מטהרים אותם, והרי ממילא אינם יכולים להעלותם לירושלים?

תירוץ: מניחים, ולכשיבוא אליהו ויטהרנה. כלומר אכן הם לא מעלים אותם לירושלים אלא מניחים אותם אצלם, שמא יבוא אליהו ויראה להם היכן יש שביל שאינו מארץ העמים ודרכו יעלו אותם לירושלים.

משנה במס' טהרות: הגומר זיתיו... ויתננה לעני לעיני כהן: עם הארץ שבא לגמור את מסיק זיתיו ורוצה להכניסם לבית הבד לעשות מהם שמן, ישאיר מהם קופה אחת ויראה לכהן שעדיין הזיתים לא נסחטו ואינם מקבלים טומאה (= לפי שלא הוכשרו), והכהן יעשה ממנה שמן בטהרה, ומהשמן הזה יפריש עם הארץ תרומה על שאר השמן שבבית הבד. מוכח שאפילו בשעת הגיתות והבדים אין עמי הארץ נאמנים על התרומה.

רב נחמן מתרץ: משנתנו עוסקת ב'חרפי' כלומר זיתים שהובאו מוקדם לבית הבד (= בשעת הגיתות והבדים), אבל המשנה במס' טהרות עוסקת ב'אפלי' כלומר בזיתים שהובאו מאוחר (= לאחר זמן הגיתות והבדים לרוב העולם), ולכן אינו נאמן.

רב יוסף מתרץ: המשנה במס' טהרות עוסקת בגליל, ששם אין עם הארץ נאמן על התרומה אפילו בשעת הגיתות והבדים, אבל משנתנו עוסקת ביהודה (= כפי שנאמר במפורש במשנתנו - 'שביהודה נאמנים על טהרת יין ושמן', ועל זה ממשיכה המשנה - 'ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה').

אביי מקשה על רב יוסף מברייטא: עבר הירדן והגליל הם כמו יהודה לעניין נאמנות עם הארץ בשעת הגיתות והבדים. א"כ מוכח שאף בגליל עמי הארץ נאמנים על טהרת התרומה בשעת הגיתות והבדים.
אלא מבורר כתירוץ של רב נחמן.

עבר וקיבלה מהו: למדנו במשנה: עבר זמן הגיתות והבדים, והביא עם הארץ לכהן (= כהן חבר) חבית של יין תרומה, לא יקבל ממנו, לפי שלאחר זמן הגיתות והבדים אין עם הארץ נאמן על טהרתם, אבל עם הארץ יכול לשמור אותה אצלו לזמן הגיתות והבדים הבא, ואז יביא אותה לכהן.

הגמרא מסתפקת מה הדין אם הכהן עבר על תקנת חכמים, וקיבל את החבית מעם הארץ לאחר זמן הגיתות והבדים, האם הוא עצמו יכול לשמור אותה לזמן הגיתות הבא ולאכול ממנה?

חבר ועם הארץ שירשו: מכיון שאביהם היה עם הארץ הוא לא שמר על פירותיו בטהרה, ולכן אנו מתייחסים אליהם כטמאים. אמנם כל עוד הם לא נרטבו עדיין לא הוכשרו לקבל טומאה.

במקרה שחצי מהפירות היו רטובים וחצי היו יבשים - כיון שהחבר והעם הארץ ירשו את אביהם שווה בשווה דהיינו חצי חצי מכל מין ומין, יכול החבר לומר לאחיו העם הארץ קח אתה את החלק הרטוב ואני אקח את החלק היבש. אבל במקרה שמין אחד של פירות רטוב ומין אחר יבש – אסור לחבר לומר לאחיו קח את המין הרטוב ואני את המין היבש, מכיון שנחשב הדבר שהחבר מוכר לאחיו את חלקו במין הרטוב - בעד חלק אחיו שבמין היבש, והרי אסור לחבר למכור פירות טמאים לעם הארץ.

טול אתה לח: משקין (שהם טמאין), ואני אטול פירות יבשים (שאינם טמאים). והחבר חייב להתחלק חצי בלח וחצי ביבש. את הלח הוא שורף (ואם זה שמן יכול להדליקו לנרות), ואת היבש הוא אוכל. ההוכחה: מדוע אינו יכול להשאיר את הלח לגת הבאה ולאוכלו?

הגמרא מתרצת שמדובר בשיכר תמרים שאין לו זמן קבוע של הכנה בגת.

ויניחנו לרגל: הבא, ויאכל אותו אז, שהרי ברגל לא גזרו על ספק טומאה של עם הארץ?

שבדוקין לעושי פסח: מותר לבדוק את 'בית הפרס' לצורך הליכה להקריב קרבן פסח, אך לא לצורך אכילת תרומה כי יכול להמתין לאחר המעבר בשטח המסופק בטומאה, ולהזות על עצמו בשלישי ושביעי ולטבול ולאחר מכן לאכול.

בֵּית הַפֶּרֶס: שדה שהיה בה קבר, והשדה נחרשה עם הקבר שבתוכה. מדאורייתא השדה טהורה, ורבנן טמאו את השדה מחשש שמא כשחרשו את השדה נחרש גם הקבר והתפזרו העצמות, וכשילך בשדה יזיז עצם כשעורה, ויטמא. ('עצם כשעורה' הוא שיעור של טומאה למסיט / מזיז עצם).

מִנְפַח אדם בית הפרס והולך: רבנן התירו לאדם שהולך לשחוט קרבן פסח ללכת בבית הפרס, ע"י שמנפח בפיו (ו"א במפוח) על האדמה שלפניו, כדי לראות האם יש שם עצם כשעורה.

בית הפרס שנקדש טהור: שדה שהיא 'בית הפרס' והרבה אנשים הולכים שם ברגליהם, או תולים ואומרים שכל העצמות התרסקו ואין שם יותר עצם כשעורה, ולכן השדה טהורה.

לא תפלוג עליה דעולא: שהרי במשנתנו מוכח כמותו. אם העם הארץ אמר שהכניס לתוך החבית רביעית של קודש הוא נאמן על כולה גם על התרומה שבה. ואם כן גם כאן כשעבר בבית הפרס על ידי בדיקה יש לטהרו גם לתרומה, משום שגנאי הדבר לומר שאדם הטמא לתרומה יהא טהור לקרבן פסח.

קנקנים דמאי: על איזה קנקנים מדובר בבריתא שעמי הארצות לא נאמנים עליהם שהם טהורים, האם של קודש או של תרומה?

בריקנים דקודש ובשאר ימות השנה: קנקנים שהוא שומר אותם, לאחר שריקן מתוכן את היין והשמן הקודש – כבר אינו נאמן עליהם.

ובמלאין דתרומה בשעת הגיתות: אפילו שטיהרו חכמים את היין והשמן של תרומה בשעת הגיתות, לא התירו את הקנקנים שלהם ולכן החבר צריך להריק אותם אל קנקניו.

תנן כדי יין וכדי שמן המדומעות: נאמנין עליהם בשעת הגיתות. משמע שנאמנים גם על הקנקנים, ומדובר בתרומה שהרי 'דימוע' הוא חולין ותרומה מעורבים זה בזה?

הגמרא מתרצת שמדובר באדם ששומר על יין הטבל שלו בטהרה בשביל קודש (לנסכים), ויש בחבית חולין ותרומה מעורבים – שהוא נאמן גם על הקנקנים שהם טהורים (משום שגנאי הדבר שיהא היין של קודש טהור ואילו הקנקן שהיה בתוכו טמא).

דינא הוא דעילויה אריסא: הדין שהוא שעל האריס (הפועל) מוטל להכין חביות 70 יום לפני סחיטת הענבים. כמוכח ממשנתנו שנאמנים עמי הארץ 70 יום קודם לגיתות, והטעם משום שאז כבר מכינים את הכלים בטהרה.

משנה: בירושלים אין עושין כבשונות מפני העשן, ולכן היו מיבאים לתוכה כלי חרס מבחוץ. חכמים האמינו לעם הארץ על קדירות חרס דקים (כגון סירים וכוסות) שהוא מוכר שהם טהורים (מפני שזו גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה), מ'המודיעים' ולכיוון ירושלים נאמן אך מחוץ למודיעים אינו נאמן.

כיצד: אמנם הוא נאמן בתנאי ש: א. הוא עצמו ה'קדר' שהכין את הקדרות, ולא קדר אחר שקיבל מהקדר היצרן. ב. הם הקדרות שהוא הכין, ולא קדירות נוספות של מישהו אחר שהוא מוכר. ג. ה'חברים' עצמם הם הקונים, ולא מישהו שקנה מן הקדר.